

Tradycja Międzynarodowego Dnia Elektryka

Piotr Szymczak – Prezes SEP

Narodziny elektrotechniki

Wiek XIX dał początek nowej gałęzi fizyki i „cywilizacji technicznej”.

Odkryto fundamentalne zjawiska:

- efektu magnetycznego prądu - **H. Ørsted, 21.04.1820,**
- indukcji elektromagnetycznej - **M. Faraday, 29.08.1831, J. Henry, 1832.**

Dały one podstawę działania silników, generatorów i transformatorów.

Pionierzy nauki o elektryczności

*Od lewej: A.M. Amper, A. Volta (stoi), H. C. Ørsted, M. Faraday, J.C. Maxwell i D. F. Arago
na zbiorowym portrecie Bernardy Bryson Shahn (wg Scientific American Vol. 204 nr 5, 1961 r.)*

Alessandro Volta (1745 – 1827)

- Skonstruował galwaniczne ogniwo elektryczne (1800)
  - Zaprezentował tzw. stos Volty przed Napoleonem Bonaparte (1801)

Za swoje odkrycia został nadano mu tytuł szlachecki hrabiego, został senatorem Królestwa Włoch oraz nadano mu Legię Honorową

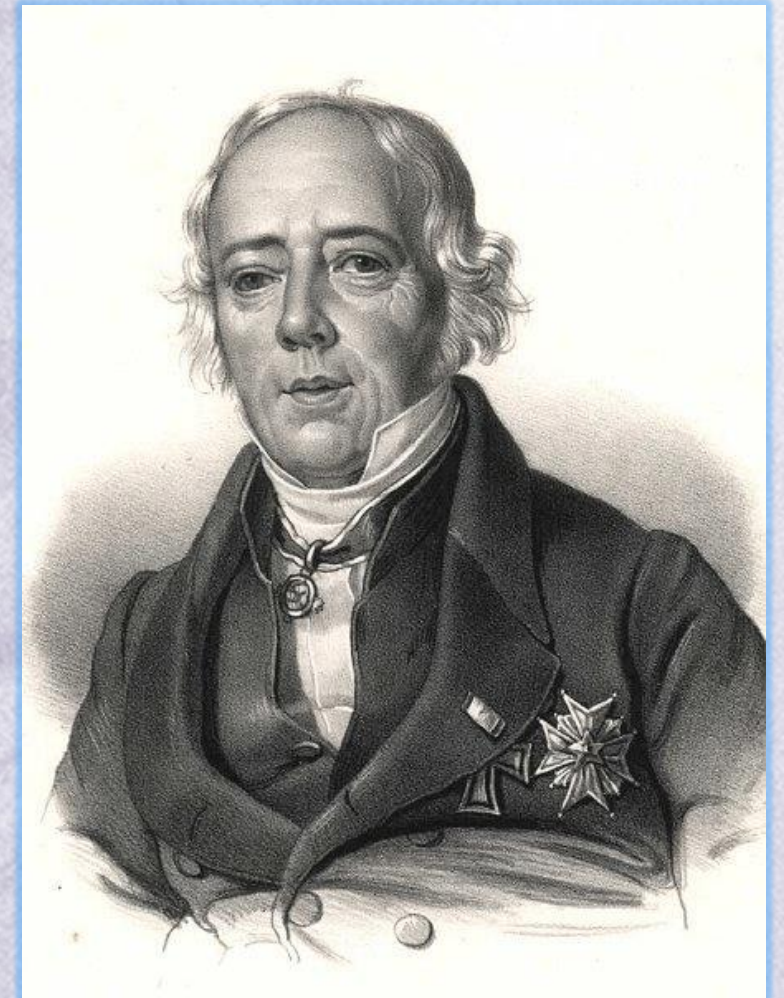

Hans Christian Ørsted (1777 – 1851)

W ubiegłym roku obchodziliśmy 200-tną rocznicę epokowego odkrycia efektu magnetycznego prądu elektrycznego przez H. Ørsteda

Ruch elektryczny → Ruch mechaniczny

Amerykański historyk nauki i techniki George Sarton stwierdził, iż „Doświadczenia, które rozpoczął H. Ørsted w 1820 r. należą do najbardziej pamiętnych eksperymentów w całej historii nauki”

Andre Marie Ampere (1775 – 1836)

Wniósł duży wkład w rozwój elektrodynamiki:

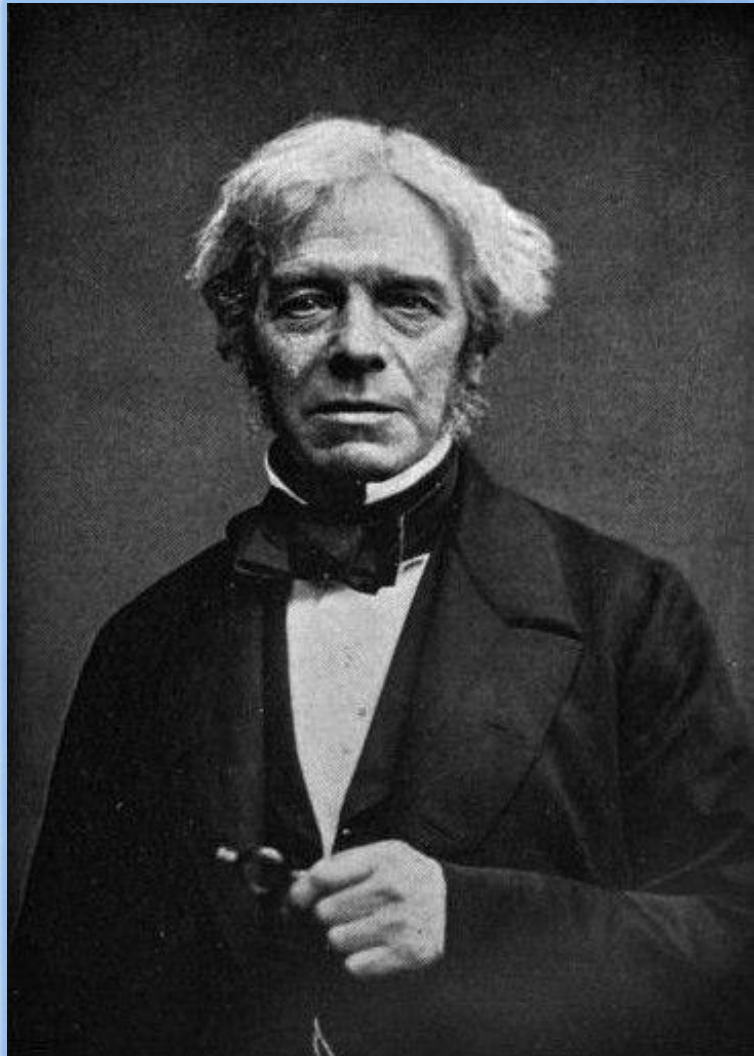
- ilościowo opisał zjawisko Ørsteda,
- ogłosił rozprawę pt. „Teoria zjawisk elektrodynamicznych wyprowadzona wyłącznie z doświadczeń”.

J.C. Maxwell napisał, że „prawa działania mechanicznego Ampera między prądami elektrycznymi, stanowią najświetniejsze osiągnięcie w nauce” i nazwał go „Newtonem elektryczności”

Michael Faraday (1791 – 1867)

Jeden z najwybitniejszych fizyków XIX w. i największych eksperymentatorów wszechczasów:

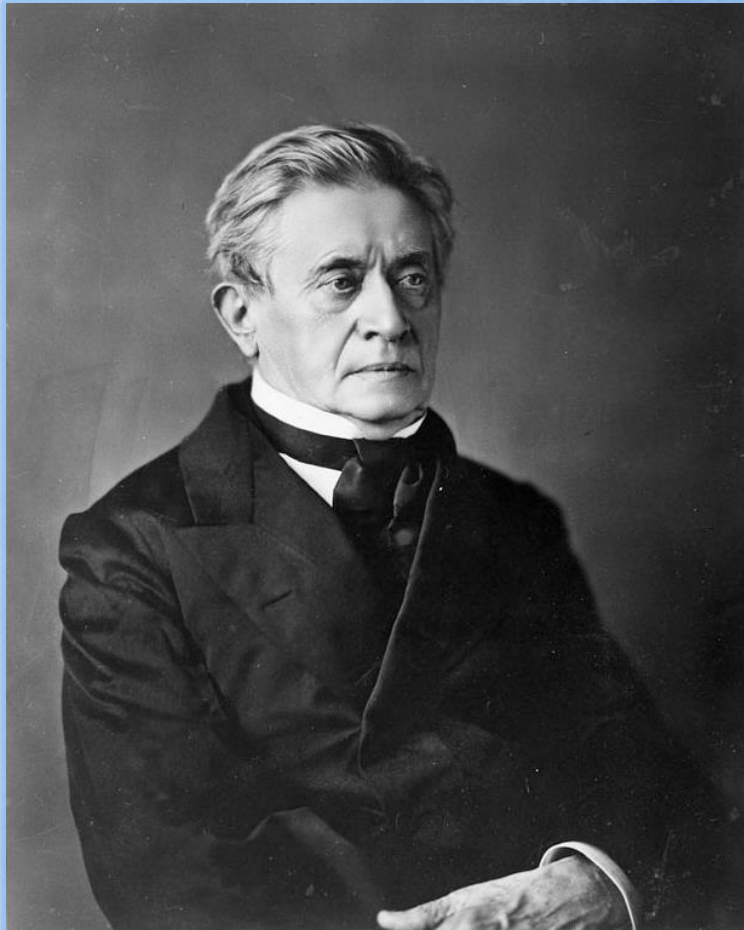
- zbudował model pierwszego silnika elektrycznego w 1821 r.,
- po 11 latach od odkrycia Ørstada, odkrył zjawisko indukcji elektromagnetycznej w 1831 r. i zbudował pierwszy generator,
- Wprowadził do teorii koncepcję pola.

Ruch mechaniczny → Ruch elektryczny

Joseph Henry (1797 – 1878)

Wielki amerykański uczony i fizyk:

- Prezydent Akademii Nauk USA.
- Niezależnie od M. Faradaya odkrył zjawisko indukcji elektromagnetycznej, a swoje rezultaty opublikował w 1832 roku.
- Wynalazł m.in. transformator, zbudował duży elektromagnes i odkrył fale radiowe pół wieku przed H. Hertzem.

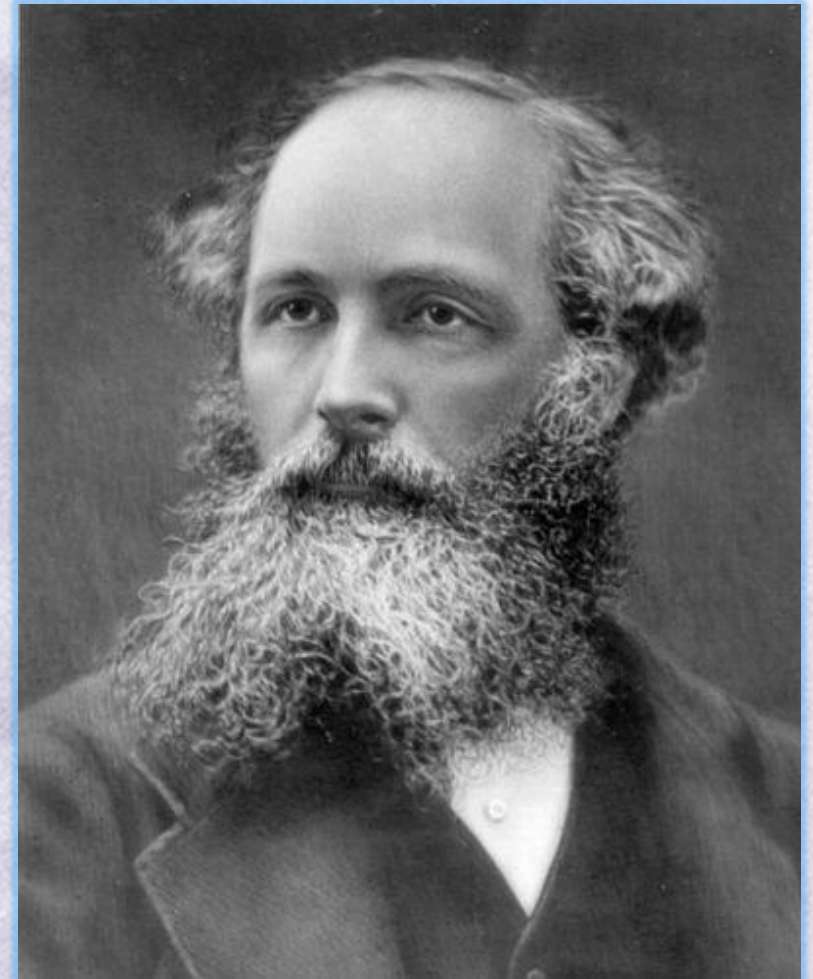

James Clark Maxwell (1831 – 1879)

Najwybitniejszy twórca teorii pola elektromagnetycznego, opublikował:

- „Teorię dynamiczną pola elektrycznego” (1864),
  - „Traktat o elektryczności i magnetyzmie” (1877),
- oraz na podstawie równań przewidział istnienie fal radiowych (1861-1862).

Był poetą.

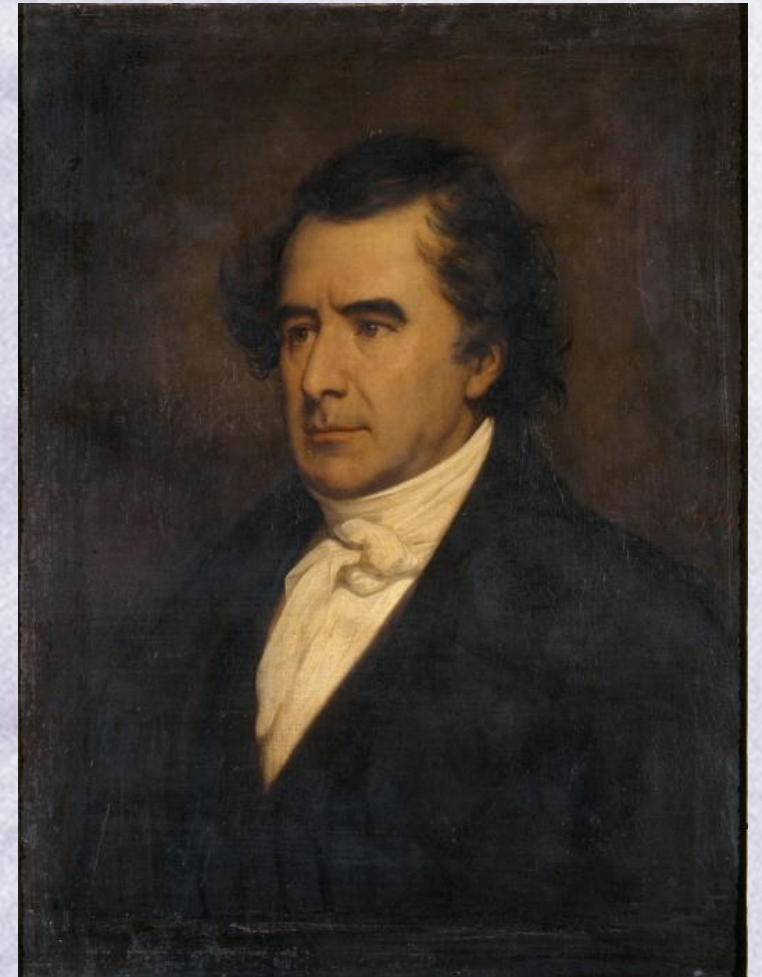
Wg. Alberta Einsteina „nie było od czasów Newtona głębszych i bardziej owocnych koncepcji”

François Arago (1786 – 1853)

- Odkrył zjawisko magnesowania opiłków żelaza przez prąd elektryczny (1820)
- Zaobserwował, wspólnie z Foucaultem, zjawisko powstawania prądów wirowych (1832)
- Odkrył, że igłę magnetyczną można trwale namagnesować za pomocą pola magnetycznego

Był człowiekiem renesansu. Odniósł liczne sukcesy na polach: naukowym, politycznym oraz w sztuce.

Podsumowanie fundamentalnych osiągnięć pionierów elektryki:

- 1820 – Odkrycie efektu magnetycznego prądu elektrycznego
- 1821 – Model pierwszego silnika
- 1831 – Odkrycie prawa indukcji elektromagnetycznej
- 1831 – Model generatora dopiero po 11 latach od odkrycia Ørsteda

Prof. fizyki MIT Walter Lewin powiedział nt. M. Faradaya: „To było głębokie odkrycie, które zmieniło nasz świat i przyczyniło się w dużej mierze do rewolucji technologicznej na przełomie XIX i XX wieku.” „I to prawo napędza do dziś naszą gospodarkę i ekonomię.” Dlatego wiek XX nazwano wiekiem elektryczności.

140. rocznica pierwszej Międzynarodowej Wystawy Elektrycznej w Paryżu

Jedna z hal wystawowych. Wystawa odniosła wielki sukces.
Od 15 sierpnia do 15 listopada 1881 r. zwiedziło ją ponad 900 tys. osób.
Odtąd zaczęła się „złota epoka” rozwoju elektryczności.

Medal I Wystawy Elektrycznej
Autor: Louis-Oscar Roty,
wybitny francuski medalier

140. rocznica pierwszej Międzynarodowej Wystawy Elektrycznej w Paryżu

Twórcami sukcesu wystawy byli dwaj organizatorzy, a także największe firmy branżowe z Europy i Stanów Zjednoczonych, które zaprezentowały swoje rozwiązania.

Komisarz generalny wystawy
Dyrektor Muzeum Sztuki Dekoracyjnej
Paul Georges Louis Berger

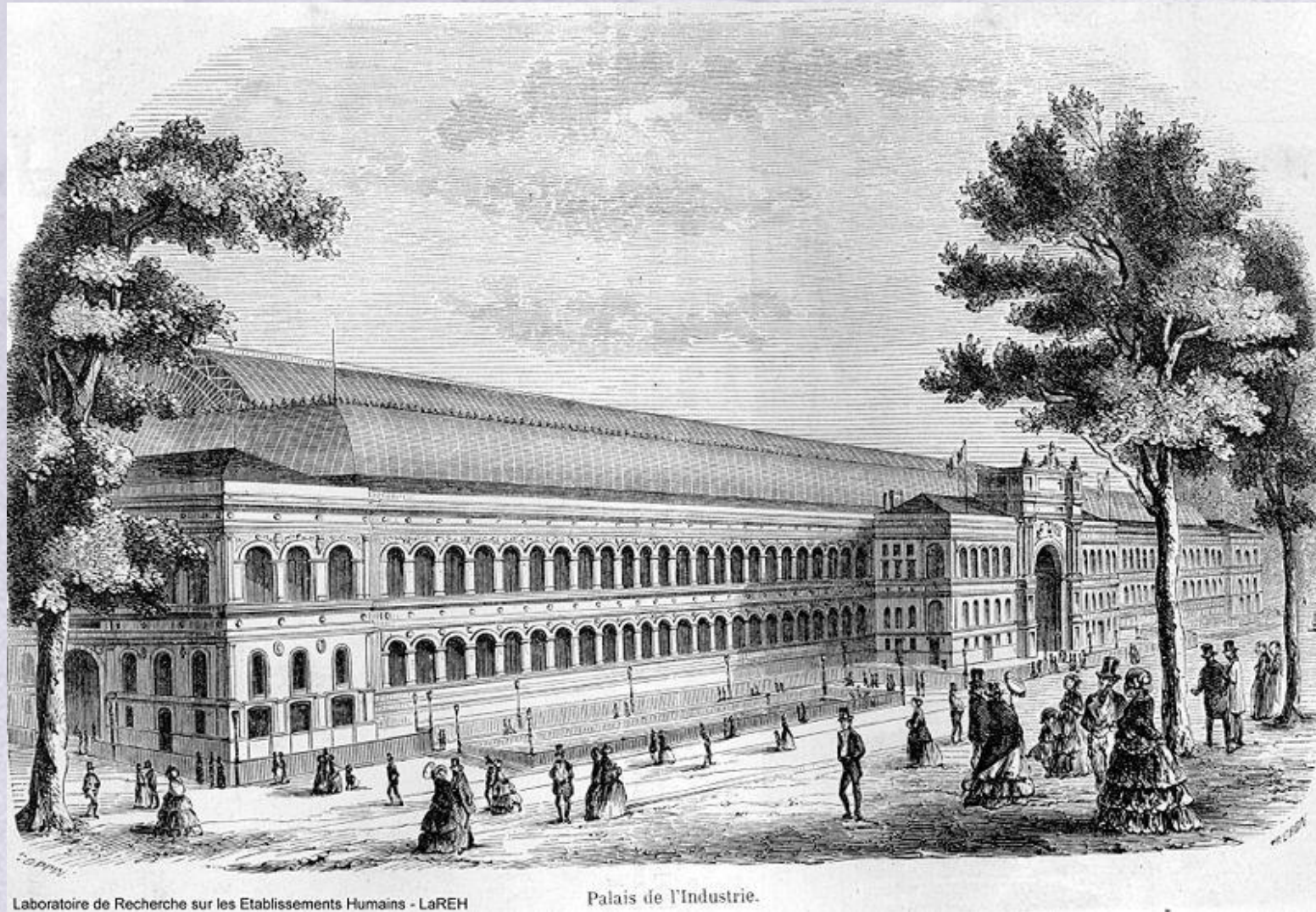

Organizator wystawy
francuski Minister Poczty i Telegrafów
Adolphe Louis Cochery

I Międzynarodowy Kongres Elektryki w 1881 roku

W dniach 15.09-5.10.1881 r., przy okazji wystawy elektrycznej, odbył się Międzynarodowy Kongres Elektryki w Pałacu Przemysłu na Polach Elizejskich.

I Międzynarodowy Kongres Elektryki w 1881 roku

Głównymi tematami kongresu były:

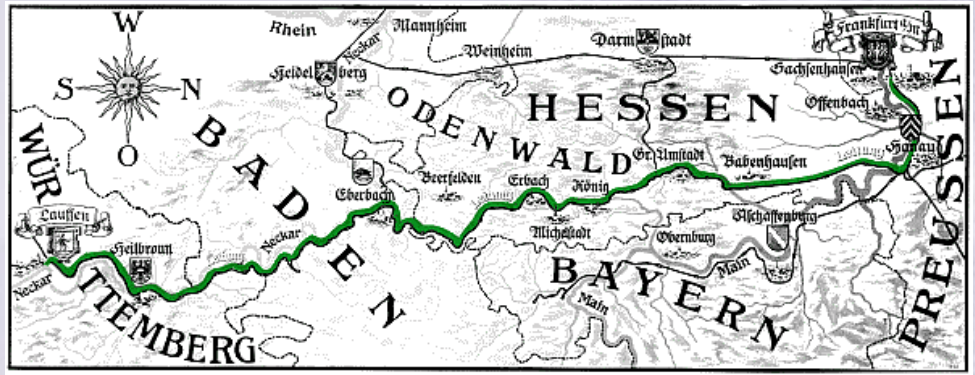
- jednostki elektryczne; przyjęto oma, wolta i ampera oraz zdefiniowano inne jednostki,
- zagadnienia telekomunikacji telegraficznej,
- obszary zastosowania elektryczności w gospodarce, transporcie i życiu codziennym.

Uczestniczyło 250 delegatów z 28 krajów, w tym wybitne osobistości jak: Lord Kelvin, H. von Helmholtz, G. Kirchhoff, E. W. von Siemens, A. G. Bell, Z. Gramme, G. Planté i inni.

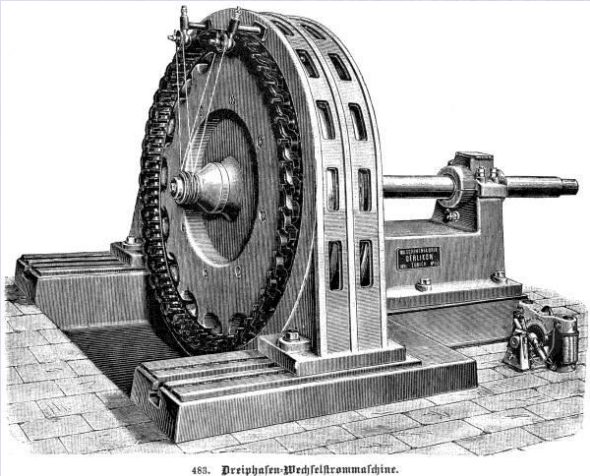
130. rocznica przesyłu energii elektrycznej prądem trójfazowym

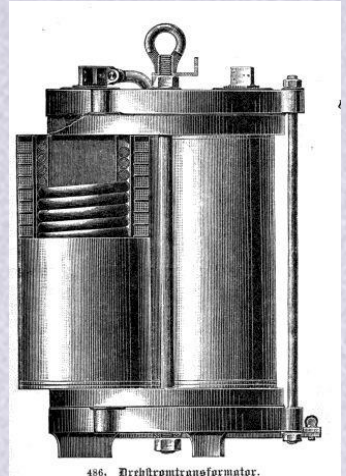
Linia o $l=175$ km i $U=15$ kV z Lauffen do Frankfurtu n. M., zbudowana w 6 tygodni (!)

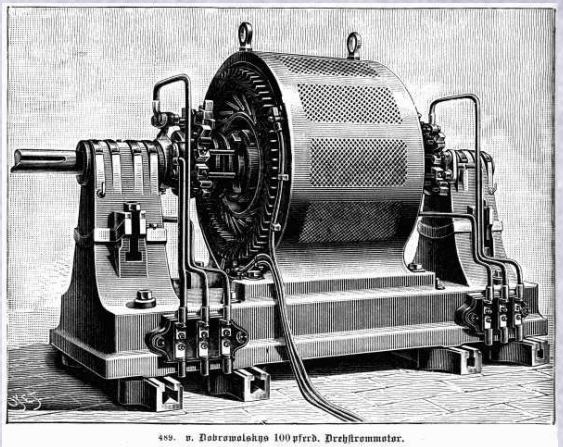
Pionier systemu trójfazowego M. Doliwo-Dobrowolski

Generator synchroniczny trójfazowy w Lauffen

Transformator trójfazowy

Silnik asynchroniczny trójfazowy we Frankfurcie nad Menem

Pamiętkowy plakat. Symbolem elektryczności od 1881 r. była kobieta-bogini.

Jubileusz 100-lecia Wydziału Elektrycznego Politechniki Warszawskiej

Gratulujemy Jubilatowi osiągnięć!

W imieniu SEP dziękuję za owocną współpracę. Wspólnie świętujemy ten piękny jubileusz.

Zjazd założycielski SEP-u w 1919 r. i jubileusz stulecia Stowarzyszenia odbyły się na Politechnice Warszawskiej

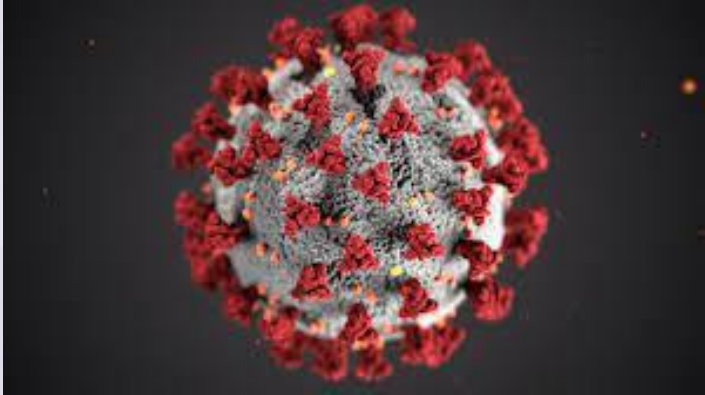

Pamiątkowe zdjęcie władz, elektryków i prezesów SEP, wykonane przy odświeżeniu pomnika prof. M. Pożaryskiego

Elektrycy w walce z pandemią koronawirusa

- **W SEP działa kilka specjalistycznych komitetów:**
  - ✓ Polski Komitet Inżynierii Biomedycznej SEP (przewodniczący: prof. Tadeusz Pałko),
  - ✓ Polski Komitet SEP ds. Zastosowań Pola Elektromagnetycznego w Medycynie (przewodniczący: prof. Andrzej Krawczyk)
  - ✓ Polski Komitet Oświatleniowy SEP (przewodniczący: prof. Piotr Pracki)
- **Dzisiejsze spotkanie z udziałem wybitnych specjalistów polskich i zagranicznych przybliży Państwu tę tematykę**

W marcu 2021 r. powołano Zespół Koordynacyjny SEP ds. walki z koronawirusem, którego przewodniczącym został prof. dr hab. n. med., mgr inż. Andrzej Sieroń, dr h.c. multi.

Ten interdyscyplinarny zespół skoncentrowany jest na opracowywaniu nowych rozwiązań z obszarów elektrotechniki i medycyny do walki z pandemią i jej skutkami, a także do poprawy funkcjonowania społeczeństwa w rzeczywistości post-covidowej.

„...Z okazji 150-tej rocznicy śmierci Ampera, ZG SEP biorąc pod uwagę nieprzemijającą aktualność jego badań i rezultatów ogłosił w środowisku elektryków polskich Rok 1986 Rokiem Ampera, a dzień 10 czerwca – Dniem Elektryka. SEP zwrócił się do stowarzyszeń elektryków w innych krajach o poparcie tej inicjatywy...”

Fragmenty uchwały ZG SEP z dnia 27.06.1985 r.

Jacek Szpotański (1927 – 2019)

- prezes SEP w latach 1981-1987 i 1990-1994,
- zasłużony dla polskiego przemysłu elektrotechnicznego i SEP,
- pomysłodawca Międzynarodowego Dnia Elektryka w 1985 r.

Inicjatywa SEP spotkała się z życzliwym zainteresowaniem elektryków europejskich, zwłaszcza francuskich SEE.

***W uznaniu zasług Stowarzyszenie Elektryków Francuskich SEE
przyznało
kol. Jackowi Szpotańskiemu - prezesowi SEP Medal im. A. M. Ampere'a***

Z okazji Międzynarodowego Dnia Elektryka przesyłam kartkę pocztową z życzeniami.

Życzenia z okazji Międzynarodowego Dnia Elektryka

**Składam członkom SEP,
społeczności elektryków w Polsce i za granicą
oraz naszym sympatykom i przyjaciołom
serdeczne życzenia:
zdrowia, pomyślności w życiu zawodowym i prywatnym
oraz spełnienia wszystkich zamierzeń.**

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Piotr Szymczak – Prezes SEP